

στημα, στην περίπτωση που ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα, από την προϋπόθεση ότι, λόγω αυτής ταύτης της δραστηριότητας, του παρέχεται υποχρεωτική ασφάλιση έναντι των ιδίων κινδύνων από αλλού, κατ' εφαρμογή άλλων νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων. Αντιθέτως, το άρθρο 3, παράγραφος 1, της ρυθμίσεως περί καλύψεως πρέπει να ερμηνευθεί ότι αφορά τόσο την περίπτωση που η επαγγελματική δραστηριότητα που ασκεί ο σύζυγος γεννά γι' αυτόν, δυνάμει νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων, υποχρέωση ασφαλίσεως έναντι των κινδύνων ασθένειας, όσο και την περίπτωση που η επαγγελματική του δραστηριότητα του δίδει το δικαίωμα, δυνάμει νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων, να υπαχθεί σε προαιρετική ασφάλιση κατά των ιδίων κινδύνων.

2. Το δικαίωμα αξιώσεως της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης παρέχεται σε κάθε άτομο που τελεί σε κατάσταση από την οποία προκύπτει ότι η κοινοτική διοίκηση του δημιούργησε βάσιμες ελπίδες.

Ένας υπάλληλος δεν μπορεί να επικαλεστεί παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης ελλείψει συγκεκριμένων διαβεβαιώσεων από τη διοίκηση. Επίσης, υποσχέσεις που δεν λαμβάνουν υπόψη τους τις διατάξεις του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως δεν μπορούν να δημιουργήσουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη υπέρ εκείνου στον οποίο απευθύνονται.

**ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 17ης Δεκεμβρίου 1992 ***

Στην υπόθεση T-20/91,

Helmut Holtbecker, υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κάτοικος Ispra (Ιταλία), εκπροσωπούμενος από τον Giuseppe Marchesini, δικηγόρο στο ακυρωτικό δικαστήριο της Ιταλίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Ernest Arendt, 8-10, rue Mathias Hardt,

προσφεύγων,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον Enrico Traversa, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, επικουρούμενο από τον Alberto Dal

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

Ferro, δικηγόρο Vicence, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Roberto Hayder, εκπρόσωπο της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο να ακυρωθεί η απόφαση του γραφείου εκκαθαρίσεως εξόδων της Ispra της 10ης Ιουλίου 1990, που αρνήθηκε την απόδοση των ιατρικών εξόδων που κατέβαλε η σύζυγος του προσφεύγοντος, να διαπιστωθεί το μη σύννομο των διατάξεων του άρθρου 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της κανονιστικής ρυθμίσεως για την κάλυψη των κινδύνων ασθενείας των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και να υποχρεωθεί η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων να αποδώσει στον προσφεύγοντα τα ιατρικά έξοδα που κατέβαλε η σύζυγός του ή, επικουρικά, να αποκαταστήσει τη ζημία που θεωρεί ότι υπέστη ο προσφεύγων, μέχρι του ποσού των καταβληθέντων εξόδων,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. García-Valdecasas, Πρόεδρο, R. Schintgen και C. P. Briët, δικαστές,

γραμματέας: J. C. Wiwinius, εισηγητής σε γραφείο δικαστή,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 21ης Μαΐου 1992,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- ¹ Ο προσφεύγων, Helmut Holtbecker, είναι υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: Επιτροπή) και υπηρετεί στο Κοινό Κέντρο Ερεύννης της Ispra (στο εξής: Κέντρο της Ispra), πόλη στην οποία κατοικεί. Η

σύζυγος του προσφεύγοντος, Ursula Holtbecker, όρισε την κατοικία της στη Ζυρίχη από την 1η Μαΐου 1987 και άρχισε να ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα στην πόλη αυτή. Δεν υπήχθη σε κανένα σύστημα ασφαλίσεως ασθενείας.

- 2 Ο προϊστάμενος του Τμήματος «Διοίκηση και Προσωπικό» του Κέντρου της Ispra χορήγησε στις 11 Μαΐου 1988 στον προσφεύγοντα, κατόπιν αιτήσεώς του, βεβαίωση που πιστοποιούσε ότι η Ursula Holtbecker υπάγεται (angeschlossen) στο σύστημα ασφαλίσεως ασθενείας που είναι κοινό για τα όργανα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: κοινό σύστημα) που εφαρμόζεται στον σύζυγό της.
- 3 Ο προσφεύγων ζήτησε επανειλημμένα, κατά τα έτη 1987 έως 1990, την απόδοση των ιατρικών εξόδων μικρού σχετικώς ποσού, που είχε καταβάλει η σύζυγός του. Οι αποδόσεις αυτές εγκρίθηκαν από τη διοίκηση χωρίς αντίρρηση.
- 4 Αντιθέτως, το 1990, το γραφείο εκκαθαρίσεως εξόδων του Κέντρου της Ispra απέρριψε δύο αιτήσεις που υπέβαλε ο προσφεύγων και αφορούσαν την απόδοση ιατρικών εξόδων που έπρεπε να καταβληθούν ή είχαν ήδη καταβληθεί από τη Holtbecker. Η πρώτη αίτηση που υποβλήθηκε στις 28 Μαρτίου 1990 αποτελούσε αίτηση προηγούμενης εγκρίσεως θεραπείας, διαταχθείσας από ιατρό στις 26 Μαρτίου 1990, η οποία έπρεπε να πραγματοποιηθεί από 28 Μαρτίου μέχρι 18 Απριλίου 1990 σε κλινική του Leukerbad (Ελβετία). Η αίτησή της αυτή απορρίφθηκε στις 8 Μαΐου 1990 με την εξής αιτιολογία: «αίτηση μη κατατεθείσα εμπροθέσμως. Λείπουν επίσης δικαιολογητικά του αρχικού ταμείου ασφαλίσεως ασθενείας».
- 5 Η δεύτερη αίτηση, η οποία υποβλήθηκε στις 26 Μαΐου 1990, αφορούσε την απόδοση εξόδων νοσοκομειακής περιθάλψεως της Holtbecker, από 8 μέχρι 17 Μαΐου 1990, σε κλινική του Varese (Ιταλία). Με σημείωμα της 10ης Ιουλίου 1990, ο υπεύθυνος του γραφείου εκκαθαρίσεως του Κέντρου της Ispra πληροφόρησε τον προσφεύγοντα ότι η αίτηση αυτή απορρίφθηκε για τον εξής λόγο: «Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 3 και 6 της κανονιστικής ρυθμίσεως σχετικά με το άρθρο 72 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των Υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ), πριν ζητηθεί η απόδοση οποιουδήποτε ιατρικού εξόδου, ακόμη και δυνάμει του συμπληρωματικού συστήματος, (η κα Holtbecker) έπρεπε να είχε υπαχθεί σε άλλο δημόσιο σύστημα και επιπλέον έπρεπε να είχε ζητήσει πρώτα από το δικό της σύστημα την απόδοση των ιατρικών εξόδων ή τις παροχές που καλύπτονται από το σύστημα αυτό».

- 6 Με έγγραφο που πρωτοκολλήθηκε στις 22 Αυγούστου 1990 από τη διοίκηση, ο προσφεύγων άσκησε διοικητική ένσταση κατά της αποφάσεως της 10ης Ιουλίου 1990. Αφού υπογράμμισε ότι, από τότε που η γυναίκα του εργάζεται στην Ελβετία, παρέδιδε πάντα στη διοίκηση τα δικαιολογητικά που του ζητούσαν, παρατηρεί ότι κανείς δεν τον είχε ενημερώσει για την ανάγκη να καλυφθεί η γυναίκα του από άλλο δημόσιο σύστημα ασφαλίσεως ασθενείας και ότι πάντοτε τακτοποιούνταν χωρίς αντίρρηση κατά τα τελευταία έτη οι προηγούμενες αιτήσεις του αποδόσεως των ιατρικών εξόδων που αφορούσαν τη γυναίκα του, πράγμα που δεν του άφησε καμιά αμφιβολία ως προς το σύννομο της καταστάσεως. Εξάλλου, ο προσφεύγων προέβαλε ότι οι διατάξεις που επικαλείται ο υπεύθυνος του γραφείου εκκαθαρίσεως δεν ελάμβαναν υπόψη τους την ισχύουσα κατάσταση στην Ελβετία, όπου η γυναίκα του δεν μπορούσε να υπαχθεί σε κανένα δημόσιο σύστημα ασφαλίσεως ασθενείας, για τον λόγο ότι στη χώρα αυτή υφίστανται μόνο ιδιωτικά ταμεία ασφαλίσεως ασθενείας, τα οποία, επιπλέον, μόνο μερική κάλυψη παρέχουν. Ζήτησε επομένως την ακύρωση της αποφάσεως που του γνωστοποιήθηκε με σημείωμα της 10ης Ιουλίου 1990 του υπευθύνου του γραφείου εκκαθαρίσεως (στο εξής: απόφαση της 10ης Ιουλίου 1990).
- 7 Στην ένσταση αυτή δεν δόθηκε ρητή απάντηση από τη διοίκηση.

Η διαδικασία

- 8 Υπό τις περιστάσεις αυτές, με δικόγραφο που κατέθεσε στις 25 Μαρτίου 1991 στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου, ο προσφεύγων άσκησε την παρούσα προσφυγή με την οποία ζητεί να ακυρωθεί η απόφαση της 10ης Ιουλίου 1990, να διαπιστωθεί το μη σύννομο των διατάξεων του άρθρου 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της κανονιστικής ρυθμίσεως για την κάλυψη των κινδύνων ασθενείας των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: κανονιστική ρύθμιση), να υποχρεωθεί η Επιτροπή να αποδώσει τα επίδικα ιατρικά έξοδα και επικουρικώς να υποχρεωθεί η Επιτροπή να του αποκαταστήσει τη ζημία την οποία φρονεί ότι υπέστη.
- 9 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Πάντως, με έγγραφο του Γραμματέα της 1ης Απριλίου 1992, το Πρωτοδικείο κάλεσε την καθής να προσκομίσει διάφορα έγγραφα, ιδίως το κείμενο των νομοθετικών διατάξεων δυνάμει των οποίων η Holtbecker είχε τη δυνατότητα να υπαχθεί σε ταμείο ασφαλίσεως ασθενείας, να απαντήσει δε και σε ερώτηση διευκρινίσεως των αιτήσεων αποδόσεως που αφορά η απόφαση της 10ης Ιουλίου 1990.

- 10 Η προφορική διαδικασία διεξήχθη στις 21 Μαΐου 1992. Οι εκπρόσωποι των διαδίκων αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου. Το Πρωτοδικείο κάλεσε την καθής να προσκομίσει τα έγγραφα που αποδεικνύουν τη δυνατότητα της Holtbecker να υπαχθεί σε ταμείο ασφαλίσεως ασθενείας στο καντόνι της Ζυρίχης.
- 11 Η καθής προσκόμισε στις 15 και 19 Ιουνίου 1992 διάφορα έγγραφα, μεταξύ των οποίων δύο σημειώματα των ταμείων ασθενείας Helvetia και Winterthur, όπου δηλώνεται ότι κάθε πρόσωπο που κατοικεί στην Ελβετία και είναι κάτω των 65 ετών μπορεί να υπαχθεί στα ταμεία αυτά.
- 12 Ο προσφεύγων ισχυρίστηκε με τις παρατηρήσεις του που κατέθεσε, μαζί με άλλα έγγραφα, στις 30 Ιουνίου 1992 ως προς τα προαναφερθέντα σημειώματα ότι τα ταμεία Helvetia και Winterthur καλύπτουν μόνο με προαιρετική ασφάλιση ιδιωτικού δικαίου τους κινδύνους ασθενείας προσώπων που δεν υπάγονται σε υποχρεωτική ασφάλιση.
- 13 Ο πρόεδρος του τετάρτου τμήματος κήρυξε, με απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 1992, τη λήξη της προφορικής διαδικασίας.
- 14 Ο προσφεύγων ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- 1) να ακυρώσει την προσβαλλομένη απόφαση κατά το μέρος που αντίκειται, ενόψει της ιδιομορφίας της προκειμένης υποθέσεως, στην υποχρέωση ασφαλιστικής καλύψεως που προβλέπει το άρθρο 72 του ΚΥΚ και να κρίνει παράνομες τις διατάξεις του άρθρου 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της ρυθμίσεως περί καλύψεως·
  - 2) να ακυρώσει επίσης την απόφαση λόγω του προδήλως αδίκου χαρακτήρα της, διότι τα αποτελέσματά της είναι αντίθετα προς την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων και αγνοεί το δικαίωμα προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης·

- 3) να υποχρεώσει την Επιτροπή να αποδώσει, σύμφωνα με το άρθρο 72 του ΚΥΚ, τα ιατρικά έξοδα που αφορά η προσβαλλομένη απόφαση, πλέον των τόκων υπερημερίας από την ημερομηνία της αιτήσεως αποδόσεως ως την ημερομηνία εκκαθαρίσεως·
  - 4) επικουρικώς, να υποχρεώσει την Επιτροπή να αποκαταστήσει τη ζημία που υπέστη ο προσφεύγων από το πταίσμα της διοικήσεως μέχρι του ποσού των εξόδων που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο 3·
  - 5) να καταδικάσει σε κάθε περίπτωση την καθής στα δικαστικά έξοδα.
- 15 Η καθής ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- 1) να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·
  - 2) να κρίνει κατά νόμο επί των δικαστικών εξόδων.
- 16 Κατά τη συνεδρίαση της 21ης Μαΐου 1992 ο προσφεύγων διευκρίνισε ότι η προσφυγή του περιορίζεται στην ακύρωση της αποφάσεως της 10ης Ιουλίου 1990 κατά το μέρος που απορρίπτει την αίτηση αποδόσεως εξόδων της 26ης Μαΐου 1990, η οποία αφορά τα έξοδα νοσοκομειακής περιθάλψεως της συζύγου του στην κλινική La Quietie του Varese.

Επί της ουσίας

Επί του ακυρωτικού αιτήματος

- 17 Ο προσφεύγων επικαλείται τρεις λόγους ακυρώσεως για να στηρίξει την προσφυγή του, πρώτον παράβαση του άρθρου 72 του ΚΥΚ, δεύτερον πρόδηλη αδικία η οποία συνιστά παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων και τρίτον παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

18 Καταρχάς πρέπει να υπομνησθούν οι διατάξεις που αποτελούν το νομικό πλαίσιο της παρούσας διαφοράς.

19 Το άρθρο 72, παράγραφος 1, του ΚΥΚ ορίζει ότι:

«Εντός του ορίου του 80 % των αναληφθέντων εξόδων και βάσει ρυθμίσεως θεσπιζομένης με κοινή συμφωνία των οργάνων των Κοινοτήτων και κατόπιν γνώμης της Επιτροπής του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, ο υπάλληλος, ο σύζυγός του, εφόσον δεν μπορεί να έχει παροχές της ίδιας φύσης και του ίδιου επιπέδου κατ' εφαρμογή οποιασδήποτε άλλης νομοθετικής ή κανονιστικής διατάξεως, τα τέκνα του και τα λοιπά συντηρούμενα από αυτόν πρόσωπα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του παραρτήματος VII καλύπτονται κατά των κινδύνων ασθενείας.»

20 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της ρυθμίσεως περί καλύψεως, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των επιδίκων περιστατικών, όριζε ότι:

«Τα πρόσωπα που καλύπτονται ασφαλιστικά μέσω του ασφαλισμένου είναι:

1. ο σύζυγος του ασφαλισμένου εφόσον δεν είναι ο ίδιος ασφαλισμένος στο παρόν σύστημα και υπό την προϋπόθεση

— ότι δεν ασκεί κερδοσκοπική επαγγελματική δραστηριότητα ή,

— στην περίπτωση που ασκεί τέτοια δραστηριότητα, ότι καλύπτεται κατά των ιδίων κινδύνων κατ' εφαρμογή οποιασδήποτε άλλης νομοθετικής ή κανονιστικής διατάξεως και ότι από την επαγγελματική του δραστηριότητα δεν έχει ετήσια εισοδήματα ανώτερα από τον ετήσιο βασικό μισθό υπαλλήλου βαθμού Β 4, τρίτου κλιμακίου, μετά την εφαρμογή του διορθωτικού συντελεστή που ορίζεται για τη χώρα στην οποία ασκεί την επαγγελματική του δραστηριότητα, πριν από την αφαίρεση του φόρου.»

21 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της ρυθμίσεως περί καλύψεως ορίζει ότι:

«1. Όταν ο ασφαλισμένος ή το πρόσωπο που καλύπτεται από αυτόν ασφαλιστικά μπορεί να αξιώσει επιστροφή των εξόδων δυνάμει άλλης υποχρεωτικής ασφαλίσεως ασθενοείας, ο ασφαλισμένος οφείλει:

α) να προβεί σε σχετική δήλωση στο γραφείο εκκαθαρίσεως εξόδων·

β) να ζητήσει κατά προτεραιότητα την απόδοση που εξασφαλίζει το άλλο σύστημα·

γ) να επισυνάπτει σε κάθε αίτηση αποδόσεως που υποβάλλει δυνάμει του παρόντος συστήματος έναν πίνακα, συνοδευόμενο με δικαιολογητικά, των αποδόσεων που έλαβε δυνάμει του άλλου συστήματος ο ασφαλισμένος ή το πρόσωπο που καλύπτεται από αυτόν ασφαλιστικά.»

— Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως περί παραβιάσεως του άρθρου 72 του ΚΥΚ

Επιχειρήματα των διαδίκων

22 Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι, σύμφωνα με τις επιτακτικές διατάξεις του άρθρου 72 του ΚΥΚ, η σύζυγός του καλύπτεται απ' όλους τους κινδύνους ασθενοείας δυνάμει του κοινού συστήματος, διότι δεν μπορεί να τύχει «παροχών της ίδιας φύσεως και του ιδίου επιπέδου κατ' εφαρμογή οποιασδήποτε άλλης νομοθετικής ή κανονιστικής διατάξεως». Θεωρεί ότι η διάταξη αυτή αναφέρεται στα δημόσια συστήματα ασφαλίσεως ασθενοείας στα οποία έχει καταστεί υποχρεωτική η ασφάλιση δυνάμει νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων, όπως ισχύουν στην πλειονότητα των κρατών μελών των Κοινοτήτων. Κατά τον προσφεύγοντα, το μόνο κριτήριο υπάρξεως νομοθετικών διατάξεων δεν είναι καθαυτό αποφασιστικό, αφού όλα τα συστήματα ασφαλείας — είτε είναι δημόσια είτε ιδιωτικά — αντλούν από τις εθνικές νομοθεσίες όχι μόνο τους κανόνες τους, αλλά ακόμη ένα εθνικό σύστημα ελέγχου και εγγυήσεως υπέρ του ασφαλισμένου. Η ερμηνεία αυτή ενισχύεται από τις «ερμηνευτικές διατάξεις της ρυθμίσεως περί καλύψεως» (βλ. διοικητικές πληροφορίες, ειδικό διυπηρεσιακό δελτίο της 31ης Δεκεμβρίου 1990), οι οποίες, όσον αφορά το άρθρο 3, παράγραφος 1, ορίζουν υπό το στοιχείο δ': «*Τα γραφεία εκκαθαρίσεως διαθέτουν τον πίνακα των δημοσίων συστημάτων ασφαλίσεως ασθενοείας που υπάρ-*

χουν στις χώρες της Κοινότητας. Το αποφασιστικό στοιχείο που χαρακτηρίζει ένα τέτοιο σύστημα είναι η υποχρέωση ασφαλίσεως».

- 23 Για να αποδείξει ότι η σύζυγός του δεν υπόκειται σε κανένα υποχρεωτικό σύστημα ασφαλίσεως στην Ελβετία, ο προσφεύγων προσκομίζει βεβαίωση του προϊσταμένου του Amt für Sozialversicherung der Stadt Zürich (Υπηρεσία Κοινωνικής Ασφαλίσεως της πόλεως της Ζυρίχης) της 15ης Οκτωβρίου 1990 που βεβαιώνει ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις της Verordnung über die obligatorische Krankenpflegeversicherung της πόλεως της Ζυρίχης (κανονισμός υποχρεωτικής ασφαλίσεως ασθενείας), η Holtbecker δεν υπάγεται σε καμία υποχρέωση ασφαλίσεως και συνεπώς δεν οφείλει να ασφαλιστεί σε κανένα υποχρεωτικό σύστημα ασφαλίσεως ασθενείας. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η σύζυγός του δεν μπορούσε ούτε να ασφαλιστεί, κατόπιν αιτήσεώς της, σε τέτοιο σύστημα ασφαλίσεως, διότι το δικαίωμα αυτό επιφυλάσσεται μόνο στα πρόσωπα που είναι αντιστοίχως ηλικίας άνω των 60 ή 65 ετών και τελούν σε ορισμένες καταστάσεις.
- 24 Ο προσφεύγων προσθέτει ότι η σύζυγός του, που έχει τη γερμανική ιθαγένεια, δεν υπάγεται ούτε σε δημόσιο σύστημα ασφαλίσεως ασθενείας στη Γερμανία, εφόσον ασκεί την επαγγελματική της δραστηριότητα στην Ελβετία.
- 25 Ο προσφεύγων εκθέτει ακόμη ότι το άρθρο 72 του ΚΥΚ δεν μπορεί να ερμηνευθεί ότι υποχρεώνει τη σύζυγο του υπαλλήλου να συνάψει ιδιωτική προαιρετική ασφάλιση. Παραπέμπει σχετικά στην απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Ιουλίου 1989, 58/88, Olbrechts κατά Επιτροπής (Συλλογή 1989, σ. 2661), η οποία έκρινε ότι, για να μπορέσει να υπαχθεί στο κοινό σύστημα μέσω ασφαλισμένου υπαλλήλου, ο σύζυγος δεν υποχρεούται να αναζητεί σε κάθε περίπτωση μια κοινωνική ασφάλιση δυνάμει άλλων νομοθετικών διατάξεων.
- 26 Ο προσφεύγων θεωρεί ότι, ενόψει της εννοίας που πρέπει να δοθεί στο άρθρο 72 του ΚΥΚ, το άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της ρυθμίσεως περί κάλυψης είναι παράνομο κατά το μέτρο που, ερμηνευόμενο κατά γράμμα, συνεπάγεται τον αποκλεισμό από την κάλυψη του κοινού συστήματος του συζύγου ασφαλισμένου που δεν μπορεί να προβάλει δικαίωμα για αντίστοιχες παροχές δυνάμει άλλου υποχρεωτικού συστήματος. Έτσι, το άρθρο 3 της κανο-

νιστικής ρυθμίσεως, εφόσον δεν αποτελεί παρά διάταξη εφαρμογής του άρθρου 72 του ΚΥΚ, δεν μπορεί να αντίκειται στο άρθρο αυτό.

- 27 Η καθής εκθέτει ότι τα άρθρα 72, παράγραφος 1, του ΚΥΚ και 3, παράγραφος 1, της ρυθμίσεως περί καλύψεως σκοπούν να προσφέρουν αφενός μεν στον σύζυγο του υπάλληλου που δεν ασκεί κερδοσκοπική δραστηριότητα, αφετέρου δε υπό ορισμένες προϋποθέσεις στον σύζυγο που ασκεί τέτοια δραστηριότητα ασφάλιση έναντι των κινδύνων ασθενείας αντίστοιχη με εκείνη που εξασφαλίζεται στον υπάλληλο. Οι προϋποθέσεις αυτές είναι, διευκρινίζει η καθής, ότι η εν λόγω δραστηριότητα δεν αμείβεται πέραν ορισμένου ποσού και ότι ο σύζυγος καλύπτεται έναντι των ιδίων κινδύνων «δυνάμει άλλων νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων». Οι εν λόγω διατάξεις είναι αυτές της νομοθεσίας του κράτους στο οποίο ο ενδιαφερόμενος ασκεί την επαγγελματική του δραστηριότητα. Η Επιτροπή ερμηνεύει τον όρο «νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις» ως συνεπαγόμενες, *latu sensu*, την ύπαρξη διατάξεων που προέρχονται από δημοσία αρχή και δεν είναι επομένως συμβατικής φύσεως. Είναι επομένως αναγκαίο ο ενδιαφερόμενος να έχει τη δυνατότητα να καλυφθεί έναντι των κινδύνων ασθενείας βάσει συστήματος ασφάλισης που έχει την πρωτογενή του πηγή σε νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις και όχι μόνο σε σύμβαση ιδιωτικού δικαίου. Ο κανόνας αυτός αποσκοπεί στο να αποφεύγεται ένας σύζυγος που έχει τη δυνατότητα να υπαχθεί σε σύστημα ασφάλισης ασθενείας, δυνάμει νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων ενός κράτους, να μη κάνει χρήση της ευχέρειας αυτής και να βαρύνει μόνο το κοινοτικό σύστημα.
- 28 Αναφερόμενη στην προαναφερθείσα απόφαση *Olbrechts* κατά Επιτροπής, η καθής υπογραμμίζει ότι, δεχόμενο ότι η κάλυψη του συζύγου, μέσω του ασφαλισμένου, από το κοινό σύστημα δεν εξαρτάται από την απόλυτη αδυναμία να τύχει, δυνάμει άλλων διατάξεων, παροχών της ίδιας φύσεως και του ίδιου επιπέδου, το Δικαστήριο δεν θέλησε να αποκλείσει την υποχρέωση του ενδιαφερομένου να καλυφθεί έναντι των κινδύνων ασθενείας κατ' εφαρμογή «οποιασδήποτε άλλης νομοθετικής ή κανονιστικής διατάξεως», αλλά να διευκρινίσει μόνο το περιεχόμενο της υποχρέωσης αυτής, η οποία υφίσταται εντός ευλόγων ορίων.
- 29 Όσον αφορά το επιχείρημα του προσφεύγοντος που συνάγει από τις ερμηνευτικές διατάξεις της ρυθμίσεως περί καλύψεως, ειδικότερα δε από τη διάταξη κατά την οποία το χαρακτηριστικό στοιχείο ενός δημοσίου συστήματος ασφα-

λίσεως ασθeneίας αποτελεί η υποχρέωση ασφαλίσεως, η καθής παρατηρεί ότι η διάταξη αυτή αφορά μόνο τα δημόσια συστήματα ασφαλίσεως ασθeneίας που υφίστανται στα κράτη μέλη της Κοινότητας. Κατά συνέπεια, αυτή δεν ασκεί επιρροή στην παρούσα περίπτωση, εφόσον η Holtbecker εργάζεται στην Ελβετία.

30 Η καθής υποστηρίζει σχετικά ότι, δυνάμει των ισχυουσών στη Ζυρίχη διατάξεων, η Holtbecker μπορούσε να ασφαλιστεί χωρίς δυσκολία σε ένα από τα πολλά συστήματα ασφαλίσεως ασθeneίας που αναγνωρίζονται από τις ελβετικές αρχές, έστω και αν, βάσει των ιδίων διατάξεων, δεν όφειλε να το πράξει. Η υπαγωγή σε ένα από τα ταμεία αυτά, που δεν είναι απλές ασφαλιστικές εταιρίες ιδιωτικού δικαίου, αλλά οργανισμοί ελεγχόμενοι και επιδοτούμενοι από το κράτος και υποχρεούμενοι να τηρούν συγκεκριμένες νόμιμες υποχρεώσεις, δεν θα απαιτούσε καμιά ιδιαίτερη προσπάθεια πληροφορήσεως εκ μέρους της συζύγου του προσφεύγοντος και θα αποτελούσε συνήθη περίπτωση.

31 Η καθής εξηγεί ότι, υπό τις περιστάσεις αυτές, δεν απαιτεί, προς υπαγωγή στη συμπληρωματική κάλυψη του κοινού συστήματος, να υπογράψει η σύζυγος του ασφαλισμένου σύμβαση ασφαλίσεως ιδιωτικού δικαίου, αλλά να υπαχθεί σε ένα σύστημα ασφαλίσεως ασθeneίας, προαιρετικό ή υποχρεωτικό, στηριζόμενο σε νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις, δηλαδή ρυθμιζόμενο πλήρως ή μερικώς από διατάξεις δημοσίου δικαίου.

32 Κατά συνέπεια, η καθής φρονεί ότι η Holtbecker δεν εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις που απαιτούν, για να αξιώσει την κάλυψη του κοινού συστήματος, οι συνδυσασμένες διατάξεις των άρθρων 72, παράγραφος 1, του ΚΥΚ και 3, παράγραφος 1, της κανονιστικής ρυθμίσεως, το οποίο, κατά την καθής, είναι σύμφωνο προς τις διατάξεις του άρθρου 82, παράγραφος 1, του ΚΥΚ, όπως αυτές πρέπει να ερμηνευθούν.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

33 Πρέπει εκ προοιμίου να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 72, παράγραφος 1, του ΚΥΚ, ο σύζυγος του υπαλλήλου που δεν μπορεί να τύχει, κατ' εφαρ-

μογή άλλων νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων, παροχών της ίδιας φύσεως και του ίδιου επιπέδου με αυτές που μπορεί να αξιώσει ένας υπάλληλος καλύπτεται υπό προϋποθέσεις που πρέπει να καθοριστούν με κοινή κανονιστική ρύθμιση έναντι των κινδύνων ασθeneίας από το κοινό σύστημα ασφαλίσεως ασθeneίας.

- 34 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της κανονιστικής ρυθμίσεως ορίζει ότι η υπαγωγή στο κοινό σύστημα ασφαλίσεως ασθeneίας του υπαλλήλου του ασφαλισμένου εξαρτάται, στην περίπτωση που ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα, από την προϋπόθεση ότι καλύπτεται, δυνάμει οποιασδήποτε άλλης νομοθετικής ή κανονιστικής διατάξεως, από τους ίδιους κινδύνους και ότι τα ετήσια εισοδήματά του από την επαγγελματική του δραστηριότητα δεν υπερβαίνουν ορισμένο όριο.
- 35 Τόσο το άρθρο 72 του ΚΥΚ όσο και το άρθρο 3 της ρυθμίσεως περί καλύψεως εκκινούν από τη σκέψη ότι, κατά το μέτρο του δυνατού, ο σύζυγος ενός υπαλλήλου που ασκεί αμειβόμενη επαγγελματική δραστηριότητα πρέπει να ζητεί την απόδοση των ιατρικών του εξόδων στο πλαίσιο του συστήματος ασφαλίσεως έναντι των κινδύνων ασθeneίας που του εξασφαλίζει, λόγω της ίδιας του επαγγελματικής δραστηριότητας, κάλυψη έναντι των κινδύνων ασθeneίας, ενώ το κοινό σύστημα αποτελεί γι' αυτόν μόνο συμπληρωματική ασφάλιση.
- 36 Ούτε το άρθρο 72, παράγραφος 1, του ΚΥΚ, ούτε το άρθρο 3, παράγραφος 1, της κανονιστικής ρυθμίσεως εξαρτούν την κάλυψη του συζύγου από το κοινό σύστημα, στην περίπτωση που ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα, από την προϋπόθεση να του παρέχεται υποχρεωτική ασφάλιση έναντι των ιδίων κινδύνων, κατ' εφαρμογή άλλων νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων, από αυτό καθαυτό το γεγονός της εν λόγω δραστηριότητας. Αντιθέτως, το άρθρο 3, παράγραφος 1, της ρυθμίσεως περί καλύψεως πρέπει να ερμηνευθεί ότι αφορά τόσο την περίπτωση που η επαγγελματική δραστηριότητα που ασκεί ο σύζυγος γεννά γι' αυτόν, δυνάμει νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων, υποχρέωση ασφαλίσεως έναντι των κινδύνων ασθeneίας, όσο και την περίπτωση που η επαγγελματική του δραστηριότητα του δίδει το δικαίωμα, δυνάμει νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων, να υπαχθεί σε προαιρετική ασφάλιση κατά των ιδίων κινδύνων.

- 37 Από τις διαπιστώσεις αυτές προκύπτει ότι όχι μόνο δεν αντιφάσκουν τα άρθρα 72 του ΚΥΚ και 3 της ρυθμίσεως περί καλύψεως, αλλά ότι αλληλοσυμπληρώνονται αφού επιδιώκουν τον ίδιο στόχο.
- 38 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο πρέπει να ελέγξει αν, στη συγκεκριμένη περίπτωση, η επαγγελματική δραστηριότητα που ασκεί η Holtbecker στη Ζυρίχη δημιούργησε υπέρ αυτής, δυνάμει των νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων που ισχύουν στον τόπο της εργασίας της, υποχρέωση ασφαλίσεως έναντι των κινδύνων ασθeneίας ή το δικαίωμα υπαγωγής της σε προαιρετική ασφάλιση έναντι των ιδίων κινδύνων.
- 39 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει συναφώς, καταρχάς, από τη βεβαίωση της 15ης Οκτωβρίου 1990 που συνέταξε ο προϊστάμενος της υπηρεσίας κοινωνικής ασφαλίσεως της πόλεως της Ζυρίχης, που προσκόμισε ο προσφεύγων και το περιεχόμενο της οποίας δεν αμφισβητήθηκε από την καθής, ότι η Holtbecker, καθόσον ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα που αμειβεται στη Ζυρίχη, δεν υπόκειται ως εκ τούτου σε υποχρεωτικό σύστημα ασφαλίσεως ασθeneίας.
- 40 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει κατόπιν, ενόψει των εγγράφων που κατέθεσε η καθής κατόπιν αιτήματος του Πρωτοδικείου, ιδίως δε του τεύχους υπ' αριθ. 2, του Απριλίου 1970, με τον τίτλο «Ασφάλιση ασθeneίας, νομολογία και διοικητική πρακτική», εκδόσεως του ομοσπονδιακού γραφείου κοινωνικών ασφαλίσεων της Βέρνης, ότι το άρθρο 5, πρώτο εδάφιο, του ομοσπονδιακού νόμου περί ασφαλίσεως ασθeneίας (LAMA) της 13ης Ιουνίου 1911, που παρέχει σε κάθε Ελβετό πολίτη το δικαίωμα υπαγωγής του σε ένα ταμείο του οποίου συγκεντρώνει τους καταστατικούς όρους υπαγωγής, έχει εφαρμογή επίσης στους αλλοδαπούς, κατ' αναλογία, κατά πάγια πρακτική.
- 41 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει επίσης ότι τα ταμεία υγείας Helvetia και Winterthur, που αναγνωρίζονται από τις ελβετικές αρχές και υπάγονται στις διατάξεις της ομοσπονδιακής νομοθεσίας περί ασφαλίσεως ασθeneίας, βεβαίωσαν στα

σημειώματά τους της 4ης Ιουνίου και 9ης Ιουνίου 1992 αντίστοιχα που έστειλαν στην Επιτροπή και προσκομίστηκαν από την τελευταία ότι κάθε πρόσωπο που κατοικεί ή διαμένει μονίμως στην Ελβετία και είναι κάτω των 65 ετών μπορεί να ασφαλιστεί σ' αυτά. Από τις βεβαιώσεις αυτές προκύπτει ότι κάθε πρόσωπο που βρίσκεται σε όμοια κατάσταση με αυτή της Holtbecker συγκεντρώνει τις καταστατικές προϋποθέσεις εγγραφής που απαιτούν τα ταμεία αυτά και ότι, αν ζητήσει την εγγραφή της, η αίτησή της δεν μπορεί να απορριφθεί.

- 42 Από τα προηγουμένως εκτεθέντα το Πρωτοδικείο συνάγει ότι η Holtbecker είχε, λόγω της επαγγελματικής της δραστηριότητας και δυνάμει των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων που ισχύουν στον τόπο της εργασίας της, το δικαίωμα να υπαχθεί σε κοινωνική ασφάλιση έναντι των κινδύνων ασθενείας χωρίς να χρειάζεται να επιδείξει ιδιαίτερη επιμέλεια.
- 43 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

— *Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως περί πρόδηλης αδικίας που στοιχειοθετεί παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων*

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 44 Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η ερμηνεία του άρθρου 3 της κανονιστικής ρυθμίσεως την οποία δέχθηκε το γραφείο εκκαθαρίσεως οδηγεί σε πρόδηλη αδικία. Πράγματι, ο σύζυγος κοινοτικού υπαλλήλου που ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα και δεν μπορεί να υπαχθεί σε υποχρεωτικό εθνικό σύστημα δυνάμει νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων στερείται οποιασδήποτε κοινωνικής ασφαλιστικής καλύψεως είτε δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας είτε της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως, ενώ ο σύζυγος που υπάγεται σε σύστημα υποχρεωτικής εθνικής ασφάλισης τυγχάνει επιπλέον της συμπληρωματικής καλύψεως του κοινοτικού συστήματος για το τμήμα των εξόδων που δεν εισέπραξε από το εθνικό σύστημα.
- 45 Κατά τον προσφεύγοντα, η ερμηνεία αυτή ενέχει επίσης δυσμενή διάκριση κατά το μέτρο που εξαρτά την υπαγωγή στο κοινό σύστημα ασφάλισης από την ύπαρξη, στις εθνικές νομοθεσίες, υποχρεωτικού συστήματος ασφάλισης. Επομένως, η σύζυγός του υφίσταται σοβαρά δυσμενή διάκριση σε σχέση με τη σύζυγο άλλου υπαλλήλου η οποία, ασκώντας π.χ. δραστηριότητα στην Ιταλία,

υπάγεται αυτεπαγγέλτως σε νομοθετικό σύστημα ασφαλίσεως στο κράτος αυτό και έτσι τυγχάνει σωρευτικά κοινωνικής προστασίας από τα δύο συστήματα.

- 46 Η καθής, η οποία επαναλαμβάνει ότι η Holtbecker, για να τύχει της καλύψεως του κοινού συστήματος, έπρεπε να υπαχθεί σε ένα από τα συστήματα που προβλέπει η ελβετική νομοθεσία, εκθέτει ότι, αν η Holtbecker είχε εργαστεί στην Ιταλία, θα έπρεπε επίσης να υπαχθεί στο σύστημα ασφαλίσεως ασθενείας που προβλέπει η ιταλική νομοθεσία. Και στις δύο περιπτώσεις δεν επιβάλλεται στη Holtbecker καμιά υποχρέωση ασφαλίσεως από την εθνική νομοθεσία που ισχύει στα κράτη αυτά, δεδομένου ότι το ιταλικό και το ελβετικό σύστημα προβλέπουν μόνο την ευχέρεια, και όχι την υποχρέωση, για τους αλλοδαπούς κατοίκους να υπαχθούν σε ταμείο υγείας, οπότε δεν υπάρχει θέμα διακρίσεως. Αντιθέτως, θα υπήρχε διάκριση στην περίπτωση που μια σύζυγος στην κατάσταση της Holtbecker δεν θα όφειλε να υπαχθεί σε ένα εθνικό σύστημα ασφαλίσεως ασθενείας. Πράγματι, στην περίπτωση αυτή, θα τελούσε σε πλεονεκτική θέση από οικονομική άποψη σε σχέση, π.χ., με σύζυγο ιταλικής ιθαγενείας που ασκεί τη δραστηριότητά της στην Ιταλία. Πράγματι, η τελευταία είναι υποχρεωμένη από τον νόμο να υπαχθεί στο εθνικό σύστημα ασφαλίσεως ασθενείας και να καταβάλλει τις σχετικές εισφορές.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 47 Το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι τα επιχειρήματα που αναπτύσσει ο προσφεύγων για να στηρίξει τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως στηρίζονται στη σκέψη, που αποτελεί ήδη τη βάση του πρώτου λόγου ακυρώσεως, ότι ο σύζυγος κοινοτικού υπαλλήλου που ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα μπορεί να καλυφθεί από το κοινό σύστημα ασφαλίσεως ασθενείας μόνον όταν υφίσταται στον τόπο όπου ασκεί τη δραστηριότητά του υποχρεωτικό σύστημα ασφαλείας. Όμως, το Δικαστήριο έκρινε, απαντώντας στον πρώτο λόγο ακυρώσεως, ότι η επέκταση στον ασκούντα επαγγελματική δραστηριότητα σύζυγο της καλύψεως του κοινού συστήματος ασφαλίσεως ασθενείας δεν προϋποθέτει αναγκαστικά ότι έχει υπαχθεί σε υποχρεωτικό σύστημα, αλλά μόνον ότι έχει, δυνάμει νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων, το δικαίωμα να υπαχθεί σε σύστημα ασφαλίσεως που τον καλύπτει έναντι των κινδύνων ασθενείας. Επομένως ο σύζυγος υπαλλήλου, που έχει το δικαίωμα να υπαχθεί σε τέτοιο σύστημα, καλύπτεται συγχρόνως από το σύστημα ασφαλίσεως που προβλέπει η εθνική νομοθεσία, επιπλέον δε, συμπληρωματικά, από το κοινό σύστημα. Υπό τις περιστάσεις αυτές, υπάρχει θέμα πρόδηλης αδικίας που δημιουργεί παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων και επομένως ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

— Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως περί παραβιάσεως της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 48 Ο προσφεύγων εκθέτει πρώτον ότι, μέχρις εκδόσεως της αποφάσεως αρνήσεως αποδόσεως των εξόδων που αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας προσφυγής, η διοίκηση είχε αποδώσει όλα τα ιατρικά έξοδα που είχε καταβάλει η σύζυγός του, τούτο δε εν πλήρει επιγνώσει του θέματος, εφόσον αυτή ασκούσε αμειβόμενη επαγγελματική δραστηριότητα, όπως προέκυπτε από τις ετήσιες δηλώσεις που υπέβαλε σχετικά στη διοίκηση. Αυτή η στάση της διοικήσεως του είχε ενισχύσει την πεποίθηση ότι η σύζυγός του καλυπτόταν από το κοινό σύστημα, πολύ δε περισσότερο αφού οι προηγούμενες αποδόσεις εξόδων είχαν εγκριθεί δυνάμει της αρχικής και όχι συμπληρωματικής ασφαλίσεως. Υπό τις περιστάσεις αυτές, δικαίως θεώρησε ότι η διοίκηση, αντιμετωπίζοντας την οριακή περίπτωση της συζύγου του, θέλησε να κατισχύσει ο κανόνας του ΚΥΚ που αποτελεί το άρθρο 72, ο οποίος ορίζει, κατ' αυτόν, ο σύζυγος που δεν μπορεί να καλυφθεί από άλλο υποχρεωτικό σύστημα τυγχάνει της καλύψεως του κοινοτικού συστήματος. Ο προσφεύγων υπογραμμίζει ότι, σε κάθε περίπτωση, η διοίκηση έπρεπε να τον ενημερώσει εγκαίρως για τη στάση της, ώστε να μπορέσει να του δώσει τη δυνατότητα εγγραφής σε ιδιωτική ασφάλιση και να αποφύγει τη ζημία που προέκυψε από την άρνηση αποδόσεως των εξόδων.
- 49 Ο προσφεύγων επικαλείται, δεύτερον, τη βεβαίωση που εξέδωσε κατόπιν αιτήσεώς του ο προϊστάμενος του τμήματος «διοίκηση και προσωπικό» του Κέντρου της Ispra της 11ης Μαΐου 1988, που βεβαιώνει ότι η σύζυγός του ήταν ασφαλισμένη στο κοινό σύστημα. Η βεβαίωση αυτή είχε υπογραφεί εν πλήρει επιγνώσει του θέματος και χωρίς καμία επιφύλαξη από τον προϊστάμενο της διοικήσεως, οπότε μπορεί να ισχυριστεί ότι είχε πεισθεί για την ακριβεία της.
- 50 Όσον αφορά το πρώτο επιχείρημα, που αναφέρεται στις αποδόσεις των ιατρικών εξόδων που είχε καταβάλει πριν από τα έξοδα που αποτελούν το αντικείμενο της παρούσας προσφυγής, η καθής απαντά ότι κακώς έγιναν από το γραφείο εκκαθαρίσεως εξόδων, το οποίο υπέθετε ότι η Holtbecker είχε την κάλυψη ενός εθνικού συστήματος ασφαλίσεως ασθενείας. Μόνον όταν το αίτημα αποδόσεως αφορούσε σημαντικότερα ποσά, η διοίκηση θεώρησε χρήσιμο να ζητήσει την υποβολή των δικαιολογητικών στοιχείων που απαιτεί ο ΚΥΚ και ότι μόνον τότε αντελήφθη ότι η Holtbecker δεν υπήγετο σε κανένα εθνικό σύστημα ασφαλίσεως.

- 51 Η καθής αμφισβητεί ότι η στάση της μπόρεσε να δημιουργήσει την εμπιστοσύνη του προσφεύγοντος, λαμβανομένης υπόψη της θέσεως που κατέχει. Ως υπάλληλος βαθμού Α 2, προϊστάμενος μονάδας 350 ατόμων, έπρεπε, κατά την άποψή της, να έχει ορισμένη γνώση των διατάξεων που ισχύουν εν προκειμένω.
- 52 Όσον αφορά το δεύτερο επιχείρημα, που αφορά τη βεβαίωση του προϊσταμένου της μονάδας «διοίκηση και προσωπικό» του Κέντρου της Ispra, η καθής ισχυρίζεται ότι η δήλωση αυτή δεν περιέχει λεπτομέρειες για τη συγκεκριμένη κατάσταση της Holtbecker. Υπό τις περιστάσεις αυτές, όφειλε ο ίδιος ο προσφεύγων να επιδείξει επιμέλεια και να ζητήσει από το Ταμείο Υγείας λεπτομερέστερες πληροφορίες και πιο κατηγορηματική δήλωση. Επιπλέον, η καθής παρατηρεί ότι, κατά τη νομολογία του Πρωτοδικείου (βλ. απόφαση της 27ης Μαρτίου 1990, T-123/89, Chomel κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. II-131, σκέψεις 26 έως 30), κι αν υποθεθεί ακόμη ότι ένας υπάλληλος αποκτά από τη διοίκηση πεπλανημένη βεβαίωση των δικαιωμάτων που διεκδικεί, μια τέτοια δέσμευση δεν μπορεί να δημιουργήσει, αυτή καθαυτή, κατάσταση δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 53 Όσον αφορά το πρώτο επιχείρημα περί αποδόσεως των ιατρικών εξόδων που είχε καταβάλει πριν από εκείνα που αποτελούν το αντικείμενο της παρούσας διαφοράς, πρέπει να σημειωθεί ότι, κατά πάγια νομολογία (βλ. ιδίως την προαναφερθείσα απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Μαρτίου 1990, Chomel κατά Επιτροπής), το δικαίωμα αξιώσεως της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης ανήκει σε κάθε άτομο που βρίσκεται σε κατάσταση από την οποία προκύπτει ότι η κοινοτική διοίκηση δημιούργησε υπέρ αυτού βάσιμες ελπίδες. Αντιθέτως, κανένας υπάλληλος δεν μπορεί να επικαλεστεί παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, ελλείψει συγκεκριμένων διαβεβαιώσεων που του παρέσχε η διοίκηση. Εν προκειμένω, το γεγονός και μόνο ότι κατά το παρελθόν ορισμένα ιατρικά έξοδα μικρού σχετικού ποσού είχαν αποδοθεί χωρίς επιφύλαξη δεν μπορεί να θεωρηθεί επαρκές για να μπορέσει να δημιουργήσει υπέρ του προσφεύγοντος βεβαιότητα ως προς την πραγματική υπαγωγή της συζύγου του στο κοινό σύστημα ασφαλίσεως ασθενείας ούτε για να στοιχειοθετηθεί πταίσμα της διοικήσεως.
- 54 Όσον αφορά το δεύτερο επιχείρημα, που αναφέρεται στη βεβαίωση του προϊσταμένου του τμήματος «διοίκηση και προσωπικό» του Κέντρου της

Ispra της 11ης Μαΐου 1988, κι αν ακόμη υποθεθεί ότι ο υπεύθυνος αυτός γνώριζε την ακριβή κατάσταση της Holtbecker κατά τον χρόνο που συνέταξε αυτή τη βεβαίωση, πρέπει να σημειωθεί ότι, ακόμη κι αν ο προσφεύγων έλαβε από τις υπηρεσίες της Επιτροπής επιβεβαίωση των δικαιωμάτων που διεκδικούσε, η δέσμευση αυτή δεν μπόρεσε να δημιουργήσει κατάσταση δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, διότι κανένας υπάλληλος κοινοτικού οργάνου δεν μπορεί εγκύρως να δεσμευθεί για τη μη εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου. Πράγματι, υποσχέσεις που δεν λαμβάνουν υπόψη τους τις διατάξεις του ΚΥΚ δεν μπορούν να δημιουργήσουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη υπέρ εκείνου στον οποίο απευθύνονται (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Μαρτίου 1990, Chomel κατά Επιτροπής).

- 55 Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να γίνει δεκτός ο λόγος ακυρώσεως περί παραβίασεως της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.
- 56 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι το αίτημα περί ακυρώσεως της αποφάσεως της Επιτροπής της 10ης Ιουλίου 1990 πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

Επί του χρηματικού αιτήματος

- 57 Εφόσον απορρίφθηκε ως αβάσιμο το ακυρωτικό αίτημα του προσφεύγοντος, πρέπει να απορριφθεί επίσης και το αίτημα αποδόσεως των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η σύζυγος του προσφεύγοντος.
- 58 Εφόσον η έρευνα των πραγματικών περιστατικών από το Πρωτοδικείο απέδειξε ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πταίσμα, πρέπει να απορριφθεί επίσης το επικουρικό αίτημα αποκαταστάσεως της ζημίας που προέβαλε ο προσφεύγων.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 59 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό

αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Κατά το άρθρο όμως 88 του ίδιου κανονισμού, στις διαφορές μεταξύ των Κοινοτήτων και των υπαλλήλων τους, τα όργανα φέρουν τα έξοδά τους.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.**
- 2) Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά έξοδά του.**

García-Valdecasas

Schintgen

Briët

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 17 Δεκεμβρίου 1992.

Ο Γραμματέας

Ο πρόεδρος του τετάρτου τμήματος

H. Jung

R. García-Valdecasas